

NORGES BONDELAG

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Amund Johnsrud
+47 97 54 18 42

Vår dato
01.09.2015
Deres dato
14.08.2015

Vår referanse
15/00617-2
Deres referanse

Demensplan 2020. Høringssvar fra Norges Bondelag

Norges Bondelag er den største fagorganisasjonen i landbruket med om lag 62 000 medlemmer. Våre medlemmer driver med tradisjonell landbruksproduksjon men også med ulike former for tjenesteyting basert på eiendommens ressurser samt på gårdbrukers og gårdbrukerfamiliens kompetanse. Produksjon av velferdstjeneste med gården som arena er et eget satsingsområde, der det er etablert en egen kvalitetsstandard i regi av stiftelsen Matmerk. Tjenestetilbud som blir godkjent i henhold til denne standarden kan kalle seg ”Inn på tunet”-tilbud.

Norges Bondelag har følgende kommentarer/merknader til Regjeringens forslag til Demensplan 2020:

- Regjeringen ønsker fleksible og differensierte aktivitets- og avlastningstilbud. Inn på tunet byr på andre typer aktiviteter i hjemmekoselig omgivelser – kontakt med dyr, frisk luft, naturopplevelser, og sunne måltider og naturlige aktiviteter. Mange kommuner har god erfaring med disse tilbudene og Norges Bondelag jobber for rekruttering av flere og gode Inn på tunet-tilbydere, slik at denne andelen kan økes.
- Det er viktig at Regjeringen fortsetter tilskuddsordningen for å stimulere kommunene til å satse på dagtilbud, og at Regjeringen er en pådriver for å øke andelen av Inn på tunet til mennesker med demens. En gård kan tilby ett mangfold av varierte oppgaver som kan gi mestring for brukerne.
- Forskning fra Nederland viser at ernæringsstatusen hos brukere med demens som deltar på ett Inn på tunet-tilbud er bedre enn de som deltar i ett ordinært tilbud. (*de Bruin 2009*). Ernæring er viktig for de som er rammet – mange bor alene og klarer ikke tilrettelegge for god ernæring selv. Dette gjør at brukerne får en raskere sykdomsprogresjon. Inn på tunet-tilbud kan være med på å bremse denne utviklingen.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Schweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
22 05 45 00

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato   Vår referanse
01.09.2015   15/00617-2

- Mye forskning viser at kontakt med dyr er bra for mennesker med psykiske helseproblemer. Det er grunn til å tro at dette også gjelder mennesker med demens. Depresjon er jo også ofte noe som følger med en demensdiagnose. Inn på tunet kan tilby kontakt med dyr – mestringsopplevelser og nærkontakt med forskjellige typer dyr. (Bl. a.: Hart 1995, Siegel 1993, Berget et. al. 2002.)
- Regjeringen ønsker å lovfeste en plikt for kommunene å tilby dagaktivitetstilbud, men vi mener det er for lenge å vente til 2020. Det ble anslått 2015 fra forrige regjering. Det er altfor lav andel av de som rammes av demens, som i dag har ett dagaktivitetstilbud (kun 17 % i 2014). Det er mye som tyder på at gode avlastningstilbud utsetter innleggelse i institusjon med 1-2 år. (Ingun Ulstein, 2007: *Dementia in family*)
- Dagaktivitetstilbud bør være en *individuell rett* for hver enkelt som er rammet av en demenssykdom – ikke bare et tilbud. En individuell rett vil stimulere til flere forskjellige typer dagaktiviteter og deriblant Inn på tunet. En sko passer ikke for alle...
- Det er også gjort forsøk på avlastning i helg med overnatting for brukere av Inn på tunet. Dette er en mulighet som Inn på tunet-næringa og kommunene kan satse mer på. På gården er brukerne kjent, og de er også i trygge rammer. Dette vil kunne være lettere å ta i mot for bruker og pårørende enn tilbud på sykehjem i en tidlig fase. Dette er veldig viktig for at pårørende skal kunne stå lenger i denne krevende omsorgsoppgaven. Forskning viser at pårørende har 50 % større sjanse for selv å bli syke uten tilfredsstillende og god avlastning. (Ulstein, *op. cit.*)
- Norges Bondelag har vært og er sentrale i arbeidet med å lage og innføre en kvalitetsstandard for Inn på tunet-gårder. Denne standarden er nå etablert som en integrert del av Kvalitetssystem for landbruket (KSL), og driftes av stiftelsen Matmerk. Godkjenning av revisor fører til en godkjenning av gården og rett til å ta i bruk varemerket Inn på tunet. Det er viktig at kommunene etterspør kvalitet fra gården, og en slik godkjenning kan være med på å sikre dette. Norges Bondelag vil fortsette å jobbe for å heve kvaliteten på våre gårder gjennom denne ordningen.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Arild Bustnes

Amund Johnsrud